Székesfehérvár, 1917. XXIV. évfolyam. 42. szám. Péntek, február 23.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak

Helyben:		Vidéken:	
1 hóra	1 K.	1 hóra	4·70 K.
¼ évre	3 K.	¼ évre	1·50 K.
½ évre	6 K.	½ évre	9 K.
1 évre	12 K.	1 évre	15 K.

Megjelenik minden hétköznap este 8 órakor.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent István-tér 1.
TELEFON 208.
Egyes szám: 4 fillér.
Hirdetés díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Baranyay Lajos.

A Szentirás

gyöngének mondja az ember igyekezetét, hogy ezt az ő emberi világát biztos alapokra helyezze s hogy a világtörténelemben lappangó s időnként érvényesülő sötét hatalmakat megfékezze. No ebben ugyancsak igaza van, mert ész, tudomány, haladás s finomitás dacára éppen a rossz indulattal, kapzsisággal s hatalmi vággyal szemben kimondhatatlanul gyönge lett az ember.

Abban reménykedtünk, hogy az ember testvér, hogy a nemzetek jó szomszédok, s ha van is köztük indulati s vérmérsékleti különbség s ebből kifolyólag feszülés, de azt már csak nem hittük, hogy a pénz szeretete boritja majd lángba a világot s hogy a politikát a bankok s a nyerészkedés intézi s az irányitja a világ folyását. De ebben ugyancsak csalatkoztunk s szégyenletesen „bizonytalannak" bizonyult a „mi gondolkodásunk"!

Nincs biztonságunk: a szenvedély az ur a világon s az poklot csinál belőle. A nemzetek tülekednek, hogy piacokat foglaljanak le, még pedig kizárólag mindegyik éppen magának, — el akarnak foglalni uj területeket, hogy azokból azután minél több pénzt szerezzenek. Angol, német, orosz, francia folyton féltékenykedik egymásra s nem a szabadságot s egyenjoguságot, hanem a kiváltságot s a gazdaságot szolgálja. Mi minden kavarog e rettenetesen fortyogó európai üstben, emberi kevélység, dölyf, gyülölet, pénzvágy, álnokság, fortély, hazugság s — kimondhatatlan kegyetlenség, mely milliók életével játszik?! Ó mint rémülhet el méltán ember az embertől, mint rémülhet el a vezetőknek felelősségi terhétől, e rettenetes s a maga nemében páratlan vérvádtól, mely itt embereket terhel, kik ha embert nem is öltek, de egy tolvonással, vagy állásfoglalással, rossz szenvedélyektől s a sötétség hatalmaitól üzve ugy gondolkoztak, ugy rendelkeztek s határoztak, hogy ily rengeteg vérfürdő gyalázza meg a huszadik század emberiséget.

Ah — azt kiáltom ilyenkor — nem félek már a hegyektől, hogy rám esnek, hanem a pénzzsákoktól, melyek összezuznak országokat s nemzeteket; — nem félek a tenger örvényeitől, hanem a szivtelenség s lelkiismeretlenség feneketlen mélységeitől; — nem félek az oroszlán- s a medve-barlangoktól, hanem reszketve s szinte lábujhegyen megyek el azon lefőggönyözött paloták előtt, hol azok laknak, kik a kulturát, a civilizációt s az embert kiszolgáltatják alávaló irányzatoknak s szt. Jakab apostol szavait morzsolgatom magamban: honnét vannak a háboruk és versengések köztetek? Nem a ti rossz hajlamaitoktól és szenvedélyeitektől-e? Igen, igen tudom én, hogy ki az ur a világon; megmondta azt már ugyanaz az irás: „mert mind, ami e világon van, a test kivánsága, a szemek kivánsága s az élet kevélysége, mi nem az Atyától, hanem e világtól vagyon."

* Dr. Prohászka Ottokár megyéspüspök országos feltünést keltő, megkapóan gyönyörü nagyböjti szózatából. Az egész körlevelet — miként már jeleztük — a nagyböjti vasárnapokon olvassák fel a székesegyházban. A város intelligens közönségének a vasárnapi 11 órai szent misék alkalmával kellene felolvasni. Biztosra vesszük, hogy hálával fogadná

Amerika a világháboruban.

Még most sem döntött.

Az Unio a válaszuton.

Az Unio kormánya most van a válaszuton. A német tenger alaltjáró harc proklamálása óta minden szem Amerika felé irányul, mint határoz a szenátus és mint akar Wilson: háborut-e vagy pédig a németek törhetetlen akaratában való megnyugvást.

Mikor üzeni meg Amerika a háborut?

Az angol diplomácia meg van győződve arról, hogy Wilson hadüzenete csak késik, de el nem marad; Wilson ovatosan jár el s be akarja várni, mig egész Amerikában ellenséges lesz a hangulat a német birodalom iránt, hogy azután annál erélyesebben léphessenek fel. Talán arra vár Wilson, amig a németek azokat az amerikai gőzösöket elsüllyesztik, amelyek azzal a rendelkezéssel indulnak utnak, hogy a német blokádok áttörjék. Ekkor fogja csak megbizni a flottát, hogy vegye át a tengeri forgalom biztonságának megvédelmezését.

Amerika nagyban készül a háborura.

Időközben az amerikai kormány lázas sietséggel készülődik. Az amerikai teherhajók, amelyek a német jegyzék megjelenése óta nem mertek a kikötőikből elindulni, felkészülnek arra, hogy a blokádterületen athaladjanak. Kétszáz kereskedelmi hajót is felfegyvereztet az amerikai kormány, amely még mindig reméli, hogy a semlegesek támogatni fogják a Németország és a német blokád elleni akcióját.

Az olasz harctér apró eseményei.

A tengermelléki harcvonalon a tüzérségi harc ismét igen élénk volt. Éjjel egy ellenséges légi jármű Karst-állásainkra és egyes helységekre teljesen hatástalanul hajitott bombákat. A Judikári szakaszban géppuska tüzelésünk a Monte Cadriától keletre leszedett egy repülőgépet. Vezetője meghalt, megfigyelője pedig sulyosan megsebesült.

Mit tesznek az angolok.

Nagy érdeklődéssel várják Lloyd George angol miniszterelnöknek beszédét, amelyben nyilatkozni fog az angol alsóházban a tengeralattjáró háboru következtében beállott szállitási korlátozásokról s egyben az angol kormány álláspontját is kifejezésre fogja juttatni.

Siess, ha birtokot akarsz vásárolni.

Emez utasitásszerü buzdiást nem az ingatlan ügynökök zsebnaptárában, — irja a Magyar Kultura, — nem is a telekspekulánsok Kis Tükrében olvastuk, hanem egy felekezeti ujság ama rovatában, amely a „Gyöngyszemek a talmudból és a midrásból" cimü sokat igérő cimet viseli.

A gójok (keresztények) társadalma ellen két évezrede folytatott kiméletlen harc sohasem volt válogatós az eszközökben; a vallaserkölcs tiszteletreméltó területeire nem egyszer csempészte át a merkantilis élelmesség jelmondatait, sőt az érdekes különlegességek nélkül sohasem szüköködő magyar hazában attól sem riadt vissza, hogy hetenkint egyszer a „felekezeti" lobogót magasra ne emeltesse azzal a jeles férfiuval, aki csakugyan hetenkint egyszer a Fidibusz számára a perverz erkölcstelenségeket szállitotta. A keresztény magyar közönség által kellő értékére még mindig le nem szállitott Gábor-Greiner Andor urra gondolunk ezuttal. A főcél — vagy mint gólemes körökben mondanák: a tachlisz — egyedül a siker volt, tekintet nélkül a hozzá vezető utak görbeségére. A kétezer esztendő alatt elért siker általában sem mondható minimálisnak, de szinte mesébe illően káprázatos a liberális vállveregetéssel annyiszor kitüntetett Magyarországon. A fent leirt mottót nem hiába hagyták örökül népükre a Talmud és Midrás körülekintő szerzői. A szófogadó utódok valóban siettek a birtokvásárlással. Hajdu megyében az 1000 holdon felüli birtokoknak 68 százaléka, Szabolcsban pedid 53 százaléka a pregressziósok kezén van már. A többi vármegyében átlagosan 30 százalékig tüntettek fel. A kis és középbirtokot illetőleg alig rózsásabbak az állapotok.

A szkeptikus elmét gondolkodóba ejti, hogy a felekezeti tendenciákat oly szigoruan üldöző szabadkőmivesség mindezt még

nem vette észre s még kivételesen sem gondolt arra, hogy földtelen magyar véreink számára ebből az idegen kézre került birtokból csak egy koporsónyit is visszakövetelje n. A tünődő lelket sejtelmek gyötrik s a sajátságos jelenség megfejtésére képtelen más magyarázatot találni, mint azt, hogy a háromszor megpontozott törekvések irányitói csaknem teljesen, helyeslői pedig tulnyomólag azok közül kerülnek ki, akiknek közvetlen elődeik az orosz rendőrség biztatására somfordáltak át a Vereckei-szoroson.

A Hindenburgok harcaiból

A cseh kadott.

Jausek József 69-esekhez beosztott hadapród emlékének ajánlom.

Az éj sötét, alig itt-ott csillan meg egy-egy csillag a sötét felhők mélyén a alighogy megcsillannak, már is eltünnek a robogó vihar fekete uszályában. Csakugy sivít a szél.

Kiléptem fedezékemből. A viz már lerohant a lövészárokból s csak a völgyből hallatszott fel tompa bőgése. A fák imbolyogva hajtogatták koronájukat és dércsipte leveleik nagy felhőkben hulltak reám, a lövészárokba és csendesen ültek meg lábom előtt.

Az árok falára tapadva és künn a drótsövényen dideregve, fázva állott az őrszem. Sátorlapját, melyről még mindig csurgott a viz, nedves kezével fázékonyan vonta össze mellén. Mögötte sietve járkált fel s alá társa, s amint mellettük elsuhantam, szinte hallottam, hogy vacogott szegényeknek foga a fázástól.

A tábori őröket mentem megnézni, akik lenn vannak a völgyben. Oda minden éjszaka kiballagtam; nem ugyan azért, hogy tán megvizsgáljam őket, dehogy! ép oly jól teljesitették azok a szolgálatot, akár ellenőrizte őket az ember, akár nem; hanem azért, mert onnan jól lehetett látni az ellenséges állásokat, a kék Isonzót és a csillagos vagy viharos eget.

A tábori őrs kis kuckóban ült, s előttük átlyuggatott sajkában faszén sziporkázott. Amint elmentem mellettük, éppen behajtotta a szél a sátorlapot és jól lehetett látni a vöröses fénytől izzó kemény arcokat. Egyiknek szájában pipa, a másikában valami más ilyenfajta mérgező szerszám agyarkodott. Nagyokat szippantottak s meglátszott rajtuk, hogy nagyokat gondolkodnak közben. Bizony, mig azon az ajtón lógó sátorlapot lengeti a szél, lassan indul meg a beszéd.

Nem akartam őket zavarni. Odaálltam a kunyhó előtt huzódó kőfalhoz s végignéztem a völgyet egészen az olasz állásokig. Mint egy ezüstsáv a zöld füvön vezetett egy kis gyalogösvény a drótsövényig. Ez vezetett fel az őrszemig, mely ott állt közvetlen az akadályoknál. A felrohanó és a levegőben ezer csillaggá szétszakadó raketta fényénél, valami őstitán szobra vált ki az éjszakából. Tőle jobbra, meredek partok között, bőszült orditással rohant az ár az Isonzó felé. Csak a viz zugását lehetett hallani, az ágyuk hallgattak.

A tábori őrs kuckójában megmoccant valami. Talán észrevették?

— Valaki jár künn — szólalt meg az egyik.

— Ejh! dehogy — felelt a másik, — csak a szél játszik.

— De hátha a hadnagy ur . . .

— Van is eszébe ilyen cudar időbe . . . — morogta az előbbi, akit a század öregének neveztek, mert 42 éves volt. A másikat meg ismertem rögtön. Rigónak nevez tek. Virgonc, fiatal gyerek, maga az élet.

Hejh! jobb is volna odahaza kukoricát fosztani Pál bácsi — sóhajt Rigó.

— A Kati mellett, mi? . . . Hehehe! — incselkedik az öreg.

Egyik fiatalabb felkuccan. Biztos a többiek is elmosolyodnak.

— Már sokáig is rágódunk a csizma szárán — felelt nagy pihenőre az egyik.

— No, no . . . talán csak te Pista öcsém, mert én meg a káplár ur csak hessegetjük az egereket . . . — vág vissza az öreg.

— Hiszen tudom, ha annyi cselák nem lenne, már tikszömét taposnók a licsánnak — sóhajt egyik a sarokba.

— No, no, jól harcol ki-ki . . . válaszol amaz.

— Csak nem mondja Pál bátyám . . .

— Mán miért ne?! Hát a cseh kadett a Szent Katalin hegyén?

— No . . . hogy hát elesett, meg egy kis ezüstje volt?

— Nem adják azt ingyért. Meg aztán én láttam . . .

A hangok izgatottan csapodnak hozzám. Most már megindul a beszéd . . . Vitatkoznak . . . Betőle csak az öreg Pál mély hangját hallottam.

— A mi szakaszunkban volt.

*

Én azt mondom ott is jó katona ki, ki — folytatta az öreg Pál, mikor elcsendesedtek a legények. A cseh kadett ur meg olyan vitéz volt, hogy megérdemelte volna, hogy magyarnak szülessék.

Mikor Görzöt elfoglalták az olaszok — kezdte meséjét, minket hátravittek pihenni s akkor jött hozzánk a kadett ur a menetszázaddal. Még emlékszem rá, mintha ma történt volna. Alig, hogy be lettek osztva, már is parancsot kaptunk, hogy egy hegyet Görz mögött foglaljunk vissza. A kadett ur azt mondta, Szent Katalinnak hivják. Egy szép templom is volt a tetején, Akkor még meg volt a tornya is, mikor elindultunk, de mire odaértünk már nem volt csak két kőfal belőle.

Ugy vezetett bennünket, mintha ördög vagy angyal lett volna, vagy jó ég tudja, hogy mi. Ott voltam mellette. Azt mesélték róla, mikor hozzánk került, hogy az orosz fronton egyszer maga ment át az orosz állásokba, oszték maga hozott át valami 10 foglyot.

Már mikor láttam oda fönn, mondok, igazuk lehet. Ugy csinált, mintha a gyakorlótéren lenne: mindenütt elől. A gazember olaszok ott voltak már a kápolnánál s onnan gépfegyvereztek. Az egész hegy már az övéké volt. Mi meg nekik egyenesen a géppuskának. Kutya egy kapaszkodó volt. Mikor aztán felértünk, hát megrökönyödtem. Annyi volt ott az olasz, mint a szemét. Az ágyuk pedig rettenetes erővel

TÁRCA.

Szent Ágoston vallomásai.

(Forditotta dr. Vass József. Két kötet. Budapest, 1917. „Élet"-kiadás. Ára kötve 9. K, füzve 6 K.)

Hippó nagy püspöke áll előttünk, nem ugy, amint rajongó lelkek, lelkesülő szivek szokták megrajzolni nagy ideáljaikat, hanem amint hatalmas szellemek és nagy-alázatos lelkek szokták feltárni szivük mélyét, zugó viharait, tombolását, megnyugvását. Mikor Szent Ágoston Vallomásait olvasom, ugy tetszik, mintha viharzó tengeren járnék törékeny sajkával. Mig a Quarnero öböl viharcsendje tölti el a gyermeki szivet, nyugodtan halad Szent Ágoston sajkája; az anyai szív melege védi az éj hideg szellőjétől, a dél perzselő nap hevétől; az édes anya biztos karja kormányozza a sajkát a biztos rév felé — dacára a pogány apa vadságának és lelkieldurvultságának. De mikor kiért a sajka a nyilt tengerre, felébredt az ifju Ágoston szivében is a szenvedély viharszele és megkezdődött számára is a küzdelem.

A messzeségből egy világitótorony szórta halovány fénysugarát utja elé. E világító fény Isten és az Ur Jézus volt. Ágoston erkölcsi elromlása miatt csak messziről jött-e fénysugár és halványan, de egészen soha nem tünt el szeme elől, bármily „mélyen mártotta őt érzékisége a bünök mocsárába". Akármilyen magasra törtek szivében a szenvedély lángjai, kutató elméje és igazi boldogság-vágya mindig csak Isten felé sodorta és addig nem csillapult lelkében a vihar, mig Istenben végleges megnyugvást nem talált. hisz „magadnak teremtettél minket — Uram — s nyughatatlan a szivünk, mig csak el nem pihen benned". (I. 1.) Szent Ágoston e néhány arany szavát szinte cimnek is irhatnók Könyve elejére. „Vallomások" helyett! Hiszen egész munkája egy nyughatatlan, vergődő lélek küzdélmét tárja elénk, mely küzdelemnek az Isten feltalálása és a benne való megnyugvás vetett véget.

Ifjukora bűneinek okául elsősorban kora hibás tanitásmódját tudja be. A rhetorok válogatás nélkül olvastatták tanitványaikkal a költőket és az vitte el a babért, aki a legnagyobb érzéssel tudta előadni a költő nemtelen érzelmeit. Hogy ez minél jobban sikerüljön, Ágoston saját vallomása szerint iparkodott azokat át is élni. „Mi szánalmasabb, mint az ilyen hervadó nyomorult, aki önmagán nem is szánakozik. Megsirattam Didót, ki meghalt, mert szerette Aeneast; nem sirattam magamat, pedig én is halott voltam, mert nem szerettelek téged Uram!" (I. 13, 2.) „Mit használt az nekem Istenem, én igazi életem, hogy számos kor és osztálytársam között az én előadásom kapta ezt a dicséretet? Mi volt mindez, ha nem füst és szellő? Tehetségemet és nyelvemet nem gyakorolhattam volna egyéb dolgokban? Szivemet, e gyenge növényt, milyen szépen nevelne tek volna a dicséretedet zengő zsoltárok. Nem tépték volna üres haszontalanságok, nem lett volna ragadozó madarak zsákmánya. Jaj, de sokféle módon gyujt az ember gyertyát az ördognek!" (I. 17.)

Példaképei is olyan emberek voltak, akik, ha kifogástalan élményeik elmondása közben egyegy müveletlen, vagy régies kifejezés miatt korholást kaptak, igen szégyenkeztek, ha ellenben kicsapongásaikat szabatosan, tömören és arányos formában beszélték el, az ezért nyert elismeréssel nem győztek dicsekedni!" (I. 18.)

Nem csoda igy, hogy már első ifjukorában „a pokol gyönyöreivel való töltekezés vágya gyulladt ki benne, s szégyen nélkül aljasodott el válogatlan undok szerelmi viszonyokban". (II. 1.) Élvezete csak egy volt: „szerelmet adni, szerelmet kapni". „Mámoros gőzök szálltak folyton testi vágyaim mocsarából és ifju erőm forrásaiból és ugy ködbe, homályba burkolták szivemet, hogy nem tudott többé különbséget tenni a szeretet csendes derüje és a fajtalan kivánkozás sötétsége között. Mohó iramban táncoltatták ezek tapasztalatlan fiatal mivoltomat a szenvedélyek örvényei fölött és mélyen megmeritették a bünök hullámaiban". (II. 2.)

Később Karthagóba kerül, ebbe a gazdag, pompás, de erkölcstelen világvárosba, mely bűneivel betetőzi Ágoston erkölcsi romlását is.

Erkölcsi sülyedésével párhuzamosan halad benső küzdelme is. Igazság után vágyó szive, melynek kitörő vágyát Ciceró egy munkájának olvasása csak fokozta benne, harmoniát akart teremteni szive és értelme között. A manichensok karjaiba veti magát, mert az legyezgette szive vágyait. De tanitásukban megnyugodni nem tudott. A keresztény hitről hallani sem akart. A Szentirást egyszer már kezébe vette, de ugy látta, hogy azt „Ciceró nagyszerű könyvével egy napon emliteni sem lehet." „Tudós gőgömnek nem tetszett benne a szerénység, viszont értelmem nem tudott belehatolni mélységeibe." (IV. 5.)

Hiába keres értelmi alapot szenvedélyei kimentésére. A manicheusok tudatlansága elhidegiti őt tanaiktól; Faustus már nem elégiti ki nagy szellemét; már-már a teljes kételkedés tölti el szivét, de megnyugvást ebben sem talál. Szerencsére a körülmények lassankint eloszlatják lelkében az erős ellenszenvet a kereszténység iránt. Elpidius Szentirás-magyarázatai, Szent Ambrus beszédei Milánóban akarata ellenére is közelebb hozták őt a kereszténységhez. Akarata ellenére is: mert szándéka nem volt igazi jó szándék, „inkább szónoki tehetségére voltam kivánczi — mondja ő maga — ha vajjon olyan-e, mint hire; hatalmasabb-e szavainak árja, vagy gyengébb, mint beszélik. Szavai teljesen lekötötték figyelmemet, a tartalom-

veszekedtek. Az olaszoké is, meg a mienk.

Én megköptem a markom:

Tyü az áldóját! ma aztán lesz valami!"

Az akasztani valók ugy lőttek, mintha megvesztek volna. A géppfegyvert meg pettyegett, akár egy raj gyöngyityuk. Egy kőfalnál volnánk. Mondok a kadett urnak:

— Jó lesz itt megállni kissé az iram előtt.

Az csak intett, hogy nem. Egy kettő közülünk már elkezdett lőni. Erre ő elkiáltotta:

— Tüzet szüntess!"

S utána csak ennyit:

— Előre magyarok!

Ezt magyarul mondta, de mikor ez elhangzott, a vér beszállt a fejembe. A lelkem cseh volt és magyarul komandérozott. Könny szökött a szemembe, hát meg is csókoltam volna a kezét, ha ott van. De ő már az olaszok közé vetette magát.

No erre én sem voltam rest, meg a többiek sem. Olyan orditozással csaptunk le rájuk, hogy a legtöbbje meg sem várt, hanem futott, fegyvert, szereléket, mindent hátrahagyva. Elértem nemsokára a kadett urat, hát látom, hogy a kadett ur keze véres.

— Kadett ur, vérzik a keze . ."

— kiáltok rá, mert azt láttam, hogy ő nem is vette észre, olyan tüzben volt. Ugy repetált és szedte célba az olaszokat, mintha ezer ördög bujt volna beléje. Csak ugy bukfenceztek az olaszok ott elöl. A kápolnát hamar megpucoltuk, aztán mentünk tovább, előre. Ott hátul egy kőkeritésnél az olaszok megálltak. Mi ujra nekik.

Oda is elértünk. No ki is vertük az olaszokat, de nem volt köszönet benne. Az ellenség olyan nagy golyóbisokkal kezdett bennünket lőni, hogy rettenetes. Hol ide, hol oda csapott be a gránát, a hegyek ugy bömböltek, mintha megveszekedett bikák lennének s a házakat is táncolni láttam szemem előtt. A kadett ur bekötötte a sebét, de azért továbbra is ott maradt, pedig hát mondottuk neki menjen el, majd csak megbirkózunk mi magunkban is a licsánnal.

— Majd, még mi nem!" — mondta.

— Baj lesz ebből — gondoltam, mert ő ügyet sem vetett a lövöldözésre, hanem ugy járt hol ide, hol oda, mintha valamit érezne.

— Feküdjék le legalább, mert még elvágja egy golyóbis — szóltam.

— Aber . . . Pál bácsi! — válaszolt.

Én erőszakoskodtam.

Ő nem engedett s hiába kértem, elment. Arrafelé indult, ahonnan egy sebesültünk jajgatása hallatszott. Azt mondta, hogy bekötözi. Mondtam, ne menjen. Nem az ő dolga, hanem a szanitécé.

Már aztán többé nem is láttam. Egy gránát eltemetett s mikor kikapartak, kérdeztem, hol van a kadett ur, azt válaszolták, hogy egy gránátszilánk megölte.

*

Most nagy csönd lett egy pillanatig.

Elgondolkozva, megkapva az elbeszeltektől, bámultam az éjszakába. S. viharnak nyoma sem maradt. Ragyogó csillagár uszott az égboltozaton. Széles sárga palástját a hold is kiteritette. A szél alól, a vizár sem bömbölt a völgyből, csak a távolból az olasz állások felől hallatszott az Isonzo zugása.

Már menni akartam, mikor hallottam:

— Lám! ott is jó katona ki-ki!

A kunyhó mellett elhaladtam. Az emberek ott ültek a parázs körül, arcuk vasba izik . . . Nagyokat bolintanak:

— Igen, jó katona ki-ki . . .

Horváth Kázmér.

Kié legyen az eladó föld?

Felhivás az összes vármegyékhez.

A háboru következtében eladásra kerülő magyar földek ne legyenek bárkiké, akik meg tudnák vásárolni, hanem első sorban azoké, akik vérük hullásával az orosz és oláh ellen megvédelmezték azokat.

Ez a lényege Somogy-vármegye közgyülési határozatának, melyet e kiváló vármegye törvényhatósága gróf Széchenyi Aladár nagybirtokos, főrendiházi tag inditványára egyhangulag hozott nem régen s amelyre vonatkozólag elhatározta, hogy hasonló határozat hozatal végett az ország összes vármegyéinek megküldi, a melyek azután feliratok alakjában az ország törvényhozása elé kerüljenek megvalósitás végett. Somogy-vármegye kimondotta, hogy a háboru alatt minden, az ország területén levő földbirtokra az államnak, községnek, hitelszövetkezeteknek elővételi joga legyen.

Az inditványt megtoldották még azzal, hogy az elővételi jog a volt urbéres gazdaközönségre is kiterjesztessék.

Ez a vármegye inditvány sokkal fontosabb, mint az első pillanatra látszik. A földmüvelő Magyarország jövendőjéről van benne szó, amely meg akarja akadályozni, hogy a háboru következtében elárvult, vagy egyéb okok miatt eladásra kerülő kis és nagybirtokok idegen kezekre kerüljenek, főleg olyan merkantil és bankkörökére, amelynek eddig az ország gozdatársadalma iránt semmi érzéket nem tanusitottak. A háboruban nagyon sok plutokrata keletkezett, uj pénzhatalmasságok, akik pár év előtt még a pultnál sürgölődtek, vagy katonai bakkancsszállitásokról álmadoztak. Ezek most hirtelen összehalmozodott milliókkal a földet akarják hatalmukba keriteni, jól tudva azt a régi igazságot, hogy akié a föld, azé az ország.

De a magyar nép földéhsége mindenki előtt ismeretes. Mindenki tudja hogy sokan azért vették kezükbe a vándorbotot, azért költöztek tengerutlra, mert földéhségüket nem tudták kielégiteni. Az itthonmaradottak, a háboruban megrokkanttak mind föld után esengnek s amikor arról van szó, hogy ezt az éhséget a hitbizományi és egyéb nagy birtokok egy részének parcellázásával is csillapitani, kielégiteni kell, akkor csak természetes, hogy az egyébként birtokost cserélő földeket első sorban a magyarságnak, a magyar nép fiainak akarjuk biztonal azonban nem törődtem, sőt lenéztem." (V. 13.) De hiába! „Mig készséges lélekkel iparkodtam felfogni, mily választékosan beszél, együtt az is besurrant lelkembe, milyen igazat beszél." (V. 14.)

Szent Ambrus szavai keresztülhatoltak a szivét boritó ködfátyolon és Ágoston lelkében kedves, megnyugtató hajnalfény kezdett derengeni. De mihelyt határozottabb lépésekkel akart közeledni a kereszténység felé, ujabb, sőt félelmétes erővel lépnek fel ellene bünös szenvedélyei és tartják őt vissza a döntő elhatározástól. „Vágyódtam a boldog élet után, de féltem igazi forrásától; kerestem, de menekültem előle; nem is jutott eszembe — mert sohasem próbáltam, — az orvosság, mellyel könyörületed gyengeségünket gyógyitja. Azt gondoltam, hogy az önmegtartóztatás saját erőnk dolga, s ilyen erőt nem tudtam magamban." (VI. 11.) Szive, lelke már megutálta a bünt, már vágyott a nemesebb élet után. Oh, de a bünös szokás rettentő hatalma! „Akaratom az ördög hatalmában volt. Gúzst csavart belőle kezemre, lábamra. Akaratom ugyanis gonosz irányt vett; igy szabadult el bennem a szenvedély: azután engedtem a szenvedélynek, s az szokássá erősödött, s mivel nem próbáltam ellenállni a szokásnak, igámmá vált. Igy kapcsolódtak egymásba a láncszemek, amelyekkel kegyetlen rabság tartott fogva engemet." (VIII. 5.)

Tovább töprengett, küzdött önmagával. „Szörnyü volt e belső küzdelem. Elszántan vivtam lelkemmel, szivem volt közös csatatérünk." A Szentirás szüntelen olvasása, Szent Pál mély tartalmu levelei, Victorinus hires rhetor megtérése, Ponticianus elbeszélései a keresztény hőstettekről végsőkig fokozták benső küzdelmét. „Onnan ugyanis, amerre arcomat forditottam, s ahova féltem átpártolni, elém tünt az önmegtartóztatás tiszta fönsége . . . Kedves mosolylyal hivogatott, hogy csak menjek, ne kételkedjek . . . Oh a gyönyörü példáknak micsoda jelességét mutatta nekem! . . . Rám mosolygott s mosolya buzditás volt, mintha mondta volna: S te nem tudnád megtenni, amit ezek a férfiak és nők megtettek? Azt hiszed talán, hogy ezek maguktól erősek s nem Uruk Istenüktől? Támaszkodjál egészen az Urra." (VIII. 11.)

Amint az töprengett magában, lelki küzdelmei könnypatakot csaltak ki szemeiből, ajkai pedig szüntelen ily imát rebegtek: „És te Uram, meddig, ó meddig haragszol? Ne emlekezzél régi gonoszságunkra! . . . Mikor lesz vége ennek az örökös holnapra hagyatkozásnak? Miért nem most mindjárt? Miért nem szakitja meg ez az óra életem gyalázatosságát? (VIII. 12) — amint igy töpreng, igy küzd lelkében, igy imádkozik, egyszerre gyermekénéket hall a szomszédból: Tolle lege! Vedd, olvasd. Ágoston égi parancsot sejtve, lázasan kap a Szentirás után, felüti és szemei Szt. Pál szavaira találnak: „Nem tobzódásban és részegeskedésben nem ágyasházakban és szemtelenségekben, nem versengésben és irigykedésben — hanem öltözzetek az Ur Jézus Krisztusba, és a testet ne ápoljátok a kivánságok szerint."

„Nem akartam tovább olvasni — mondja Ágoston. Nem is volt szükséges. Amint ugyanis a mondat végére értem, mintha bizonyos megnyugvás fénye árasztotta volna el szivemet, a kételkedés utolsó árnyéka is eloszlott belőle" (VIII. 12) — Saulból Pál lett.

Ágoston első utja most édes anyjához, Monikához vezetett; hadd örüljön ő először Ágoston megtérésének! Hisz az ő érdeme fia megtérése? „Mert hűséges szolgálód, az én anyám, több könnyet sirt el szined előtt értem, mint amennyit az anyák gyermekük temetésén el szoktak ontani." (III. 11) És az „anya örült ujjongot örömében, győzelmet emlegetett és áldást mondott Neked." (VIII. 12.)

Ágoston megkeresztelkedik. Viszsza akar azután menni Afrikába, de anyja utközben Ostiában meghal, s ő egy évig nem tud megválni anyja sirjától. Majd visszatér Afrikába.

Munkájának többi része mély bölcseleti és dogmatikai fejtegetések láncolata. Megfigyelése, mély értelme, dialektikája páratlan. És teszi mindezt térdenállva, egy gyermek naiv lelkének egyszerü, keresetlen, imádságos hangján.

Nem a mi feladatunk kritikus szemmel átvizsgálni Szent Ágoston vallomásainak forditását. Hogy a forditó mily nehéz munkát végzett, azt tudjuk mi, kik ismerjük az eredeti szöveget; hogy pedig alapos munkát végzett, arra elég garancia a forditó neve. Ha talán keményebb hangon is, mint a latin szöveg imádságos hangja, de tősgyökeres magyar stilusban, pompásan csiszolt, kerekitett mondatokban adja vissza a forditó Szent Ágoston mélységes gondolatait és érzelmeit. Nem Szent Ágoston alakja, hanem szive lelke tárul fel előttünk mély örvényeivel, de azután napsugaras bérceivel.

Örömmel köszönthetjük e vállalkozást! Kivánságunk csak egy lehet: tovább énekelni annak az ismeretlen gyermekhangnak énekét: Tolle, lege! *Vedd, olvasd!*

Tolle, lege! te szerető apa e könyvet és mentsd meg fiaid ifju szivét az ily tomboló viharoktól. Mert sok ifju fogja követni Ágostont Carthágó, Roma, Milano erkölcstelen légkörébe; de kevésnek lesz ereje őt követni a megtérésben.

Tolle, lege: te szerető anya és tanulj belőle sirni és imádkozni fiadért! „El tudtad volna-e vetni könyörülő Uram, el tudtad volna-e vetni, ezt a megtört és sokat szenvedett szivet? . . . Lehetetlen Uram!" (V. 9.)

Tolle, lege? te ifju barátom! „Ne légy hiu, ne engedd eltompulni szived figyelmét hiuságok vásárában. Érts szót, kérlek; maga az Ige int: térj meg hozzá, mert nála van zavartalan pihenésed." (IV. 11.) „Mert magadnak teremtettél minket, s nyughatatlan a szivünk, még csak el nem pihen benned!" (I. 1.)

Dr. B.

sitani. A megye határozatát minden vármegye lelkes örömmel fogja magáévá tenni s az ország vérmegyéinek közvéleményével áll a törvényhozás elé a terv megvalósitása érdekében.

A magyar földet a magyar földmüves nép számára meg kell menteni s aki éppen jó példával jár elő, az a jövendő Magyarország erős fundamentumához hordja a téglát.

A gazdatársadalom szervezte, a Magyar Gazdaszövetség a mai reudkivüli közgyülesen tüntető leglkesedéssel Somogy-vármegye határozatához csatlakozott s az ország összes vármegyéit feszólitja a somogyi határozat elfogadására.

Már ugyis nagyon sok föld kicsuszott a magyar nép lábai alul. Igen sok nagybirtokban, urasági tornácos házban, valamikor lanyhán hagyott bérletbe idegen tőke terpeszkedik, amely elhordja a magyar föld termékeinek gazdag aratását s a falusi népnek a sovány szikföld, tövis és bojtorján marad meg.

A nemzet jövőjén töprengő lelkek országszerte hangosan követelik, hogy a magyar földet, amenyiben eladásra vagy bérbeadásra kerül, azok számára tartsák fenn, akik még most is künn vérzenek a frontokon s akik a magyar földet minden ellenséggel szemben megvédelmezték.

Csatlakozzanak Dunántul vármegyéi is a somogyi inditványhoz!

HIREK.

— **Kitüntetés.** A király *Stignitz* Vilmos helybeli máv. osztálymérnököt a háborus épitkezések közül kifejtett kitünő szolgálataiért az arany érdemkereszttel, a vitézségi érem szalagján, tüntette ki.

— **Széninjekció.** Egy két naprá ujból elodázták a világitás szörnyü problemáját. Tegnap 3 vággon szén érkezett a villamos telepnek. Három estén át tehát nem kell vakoskodnunk. Hanem azután? Majd csak érkezik megint egy kis *szenecske.*

— **Székesfehérvár is követi az okos példát.** Ismertettük azt a nagyfontosságu és igazi szociális felfogásra valló intézkedést, amelyet Szombathely városa létesitett nemrég a háboru sujtotta szegény nép, a lateiner osztály megsegitésére, városi cipészműhelyeket létesitett. Örömmel halljuk, hogy ezt az okos ideát mi is megvalositjuk. A polgármester talpat, bőrt és ruhaszöveteket kért a kereskedelmi minisztertől hasonló célokra.

— **Közgyülés a városnál.** Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága február hó 26 án délután 3 órakor a városház nagytermében rendes havi ülést tart, s annak tárgysorozatát lapunk holnapi számában közöljük.

— **Hirtelen halál.** Eiser Lajos 63 éves szobafestő a Sütő utcában lakott. Tüdőbajban szenvedett s tegnap a Szent György kórkázba vitette magát. Eiser utközben váratlanul meghalt.

— **A Pro Patria délutánja.** A város és a vármegye közönségétől annyira várt szinházi délután, a melyet a közkedvelt Pro Patria rendez, miként megirtuk, a szénhiány miatt elmaradt, s nem tartják meg ma és holnap. Az elhalasztás azonban csak nagyon rövid időre szólt. Széchenyi Irma grófnő, a Pro Patria egyik lelkes vezetője, arról értesit bennünket, hogy a kedves ünnepélyt február 26 és 27-én fogják megtartani. A megváltott jegyek nagyon természetesen ezekre az előadásokra is érvényesek.

— **Burgonyaliszt érkezett.** Az országos közélelmezés Székesfehérvár részére 50 métermázsa burgonyalisztet küldött.

— **A Székesfehérvári Takarékpénztár.** az V-ik hadikölcsön végleges cimleteit az általa kiállitott péztári elismervények ellenében a péztári órák alatt kiadja.

— **Menekültek napidija.** A belügyminiszter értesiti a vármegyét, hogy a magyarország területén elhelyezést nyert osztrák menekültek napi segélyét 1916. évi december hó 1-től kezdődő hatállyal, az eddigi 1 koronáról 1 korona 50 fillérre emelte fel, azzal a korlátozással, hogy az olyan menekült családokat amelyeknél a családtagok száma 5 nél nagyobb, a felemelt 1 korona 50 fillér napisegély csak 5 családtag után illeti meg, mig az ötön felül levő csládtagok továbbra is csak 1 korona napisegélyben részesülhetnek.

— **Tolvajlások.** Say Ferenc épitész téglatelepén a téglaégető kemencék faalkatrészeit hosszabb idő óta lopták. A tulajdonos feljelentésére a bünügyi rendőrség kinyomozta a tettest Szrimáz Imre téglaégető személyében. Szrimáz beismerte tettét, és azzal védekezik, hogy a nyomor, vitte rá a lopásra. — Gruber Julianna pedig a Fekete Sas szállodában követett el több lopást, ahol mindenesnek volt alkalmazva. Cipőket, élelmiszert lopott. Legutóbb Medgyesy Józsefné szállodai szakácsné cipőit lopta el, s annak feljelentésére nyomozta ki a rendőrség a tolvajt Gruber Julianna személyében.

— **Csalt a Marcsa.** Mindig sok baj volt a Lakatos Marcsákkal, a Fáraó telep székesfehérvári fiókja lakóival. Nagyon természetesen, a háboru alatt sem szüntek meg Lakatosék ügyei, amelyek rendszerint holmi törvényösszeütközéssel vannak kapcsolatban. Az egyik Lakatos Marcsa, akit a füstösök táborában *Dili* névvel becézgetnek például már a második éve jogtalanul veszi fel a hadisegélyt. Horváth István cigány vitézt mondta be hites urának s ez alapon eddig csekély 640 korona segélyt tett zsebre. Most azután kisült a turpisság. Hazajött a Pista, s kijelentette, hogy a Marcsának soha életében nem volt ő ura. Lakatos Marcsa tehát bajba került. Valószinüleg egy kis dutyival fogja *lekvittelni* a hadisegélyt.

— **Kéménytüz.** Szerdán éljel az Ybl Miklós-utcában kéménytüz ütött ki a Lenz örökösök házában. A kéménytüzet a tüzoltóság még idejében lokalizálta.

— **Sorozás.** Székesfehérvár városában március 12, 13, 14 és 15-én lesz a sorozás.

— **Gyógyszertári pincetüz.** Szücs Róbert Károly király-téri gyógyszerésznek pincéjében az éjjel meggyuladt a foszfor. A tüzet még idejében észrevették s igy minden nagyobb bajnak elejet vették. A közelben ugyanis öt kiló aether volt s annak felrobbanása már komolyabb veszedelemmel jár. A kár nem jelentékeny.

— **A hadiárvaházra.** A sárosdi IV—VI. oszfályu növendékek a a dr. Prohászka Ottokár hadiárvaházra 20 koronát gyüjtöttek. Kasó Lajos tanitójuk pedig 5 K, adományozott. A nemes szivü adakozók adományát az alaphoz csatoltuk.

— **A fémtárgyak beszolgáltatása.** Minél tovább tart a háboru, annál inkább szüksége van a hadseregnek a háztartásokban található fémekre. Az illetékes körök a legnagyobb nyomatékkal figyelmeztetik tehát a közönséget erre a hazafias kötelességre, amelynek elmulasztása esetén vitéz hadseregünk harcképessége szenved, de szigoru büntetés is jár annak, aki köteességét hanyagul, vagy késedelmesen telesiti. A vidéken ellenőrző bizotságok fognak alakulni s ezek legszigoruban járnak el majd azokkal szemben akik fémtárgyaikat a kitüzött időben nem szolgáltatják be.

— **Talált karkötő.** Lapunk egyik olvasója egy karkötőt talált s beküldötte szerkesztőségünkbe. Tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti.

— **Köszönetnyilvánitás.** Alul irott tüzkárt szenvedettek hálás köszönetet mondunk a helybeli ipartestület vezetőségének, valamint azon iparos uraknak, kik a polgármester engedélye kapcsán az egyleti 360 korona segélyösszeghez hozzájárultak, végül, Laky István Esser Lajos és Schmalcz József urnak, akik a gyüjtést szorgalmazni kegyesek voltak. Soha meg nem szünő tisztelettel Perczel Józsefné Cziráki Andrásné.

— **Köszönetnyilvánitás.** Mindazoknak, akik szeretett feleségem elhunyta alkalmából ért mélységes gyászomban részvétüket kifejezték, a temetésen megjelentek, koszorut küldtek, hálás köszönetemet fejezem ki. *Bencsik Ferenc és családja.*

SZINHAZ.

A szinházi iroda jelentése.

A pénteki szinházi megnyitón szinre kerülő *Éva* operettrepriz iránt majdnem premierszerü érdeklődés mutatkozik. A szinháztól napokra eltiltott közönség a város kulturérzékkel megáldott polgármestere jóakaratából ujra hozzájut rendes művészi szórakozásához. Szombaton Bartha Lajos vigjáték ujdonsága a *Zsuzsi*, nagysikerü Nemzeti Szinházi műsordarab van soron. A jövő héttől kezdődőleg a belügyminiszter hatályon kivül helyezte a pesti szinházakra is tiltó rendeletét s igy reményünk van reá, hogy az évad hátralevő részében még néhány ujdonságban lesz részünk. Hétfőtől kezdődően az évad leghangosabb operettjének, a *Csárdáskirályné*-nak lesznek bemutató előadásai. Az uj diszletek teljesen elkészülve várják a hangos bemutatót. Kálmán Imre legujabb muzsikáját Andor Zsigmond naponkint próbálja már kitünő 35-ös zenekarunkkal.

Heti műsor:

Péntek: Éva.
Szombat: Zsuzsi.
Vasárnap: d. u. Három a kis lány.
este Mágnás Miska.

— **Bojtorján hajszesz** korpásodás, hajhullás ellen; üvegje 1 korona, 30 fillér. Kapható **Szücs Róbert** gyógyszertárában?

Köhögés ellen kitünően bevált háziszer dr. Störk-pasztilla. Egy doboz ára 60 fillér. Kapható Szüts Róbert városháztéri Magyar Korona gyógyszertárában.

APRÓHIRDETÉSEK.

Jókai összes művelnek egy diszkiadásos, jókarban levő példányát megvenném. Cim a kiadóhivatalban.

A vármegyeháznál napszámos azonnal felvétetik.

Egy ellőfélben lévő tehén eladó, Jancsárkut 2. ház.

Fenyő alágyujtófa kötegekben kapható Róth Jakab fakereskedőnél, Széchenyi-utca. 81. b.

Önkéntes arverés.

Özv. Antal Antalné és gyermekei tulajdonát képező Vásártér 29. sz. ház, 567. hajlékszámu szélsőhegyi szöllő, egy buzával bevetett téglaházi szántóföld, egy koldustelki dülői szántó és egy hegyes dülői szántó Székesfehérvárott Kossuth-u. 10. sz. házban lévő ügyvédi irodámban 1917. március hó 4-én délelőtt 10 órakor önkéntes árverésen eladatik.

Bővebb felvilágsitást ad

Dr. Csöppentzky Mihály
ügyvéd.

UJ LAP

pártokon felül álló keresztény-szociális irányu politikai napilap, amely az egész országban elterjedt és mindennap képekkel jelenik meg oldal tartalommal, amelyben minden hirt hoz röviden, fölösleges szószaporitás nélkül.

UJ LAP a keresztény magyar népnek és társadalomnak minden erkölcsi és gazdasagi érdekét felkarolja és védi anelkül, hogy a jogos tekintélyt megsértené. A politikaja hazafiás és magyar, anélkül, hogy tulhangos, de üres szólamokkal dolgoznék.

UJ LAP független lap, amely semmifele érdekcsoportnak szekerét nem tolja. Az erkölcstelenséget és visszaélést ostorozza, de nem izgat osztálygyülöletre. A szociális és gazdasági bajokat a keresztény világnézet elvei szerint akarja megoldani. **UJ LAP** valamennyi előfizetőjének és olvasójának minden ügyben teljesen dijtalanul ad tanácsot, felvilágositást és utbaigazitást és minden nap az üzletekben és a Fejérmegyei Napló árusitóinál 4 fillérért kapható.

Nyomta az Egyházmegyei Könyvnyomda Székesfehérvárott.